

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу **Хмельничого Сергія Леонтійовича** за темою: «Оцінка екстер'єру тварин сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи», представлену до спеціалізованої вченої ради Д 27.355.01 Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН для прилюдного захисту на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин

Актуальність теми. Для підвищення рівня ефективності селекційно-племінної роботи та якісного покращення вітчизняної худоби, селекціонерам важливо досконало знати критерії добору тварин, закономірності формування основних селекційних ознак, в тому числі й екстер'єрних показників, які мають чіткий зв'язок як з тривалістю використання тварин, так і з продуктивністю.

Проведені дисертантом комплексні дослідження щодо визначення особливостей росту і розвитку ремонтних телиць, оцінки екстер'єру з використанням методики лінійної класифікації за екстер'єрним типом підвищують ефективність добору, а також ступінь консолідованості тварин сумського внутрішньопородного типу.

Результати експериментів мають наукову і виробничу цінність, а їх використання дозволить вмотивовано планувати шляхи та методи подальшого селекційного поліпшення худоби української чорно-рябої молочної породи в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів. Автором дисертації на підставі комплексних досліджень доведено ефективність селекції тварин сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи за комплексом селекційних ознак, враховуючи ознаками молочної продуктивності, довічного використання корів, розвитку ремонтного молодняка та екстер'єру. Для визначення екстер'єрних показників використано сучасні методики лінійної класифікації корів згідно міжнародних стандартів ICAR.

Результати досліджень підтверджуються достатнім обсягом емпіричних даних, точністю розрахунків з використанням статистичного, кореляційного та дисперсійного аналізів.

На етапі консолідації типу обґрунтовано його удосконалення за особливостями формування екстер'єру в зв'язку з продуктивністю, віком, спадковістю та співвідносним розвитком ознак.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати досліджень впроваджено в провідних племзаводах з розведення української чорно-рябої молочної породи, використовуються у навчальному процесі при викладанні профільних дисциплін та можуть бути успішно застосовані при розробці програм та перспективних планів селекційно-племінної роботи в окремих стадах, так і удосконалення породи в цілому.

Ступінь обґрунтування наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Підґрунтям для проведення наукових досліджень стало ретельне вивчення проблемних питань, висвітлених в огляді літератури. Викладені автором у дисертації результати досліджень підтверджуються експериментами. Висновки і пропозиції виробництву ґрунтуються на отриманих аналітичних та емпіричних даних. Основні положення дисертації ідентичні змісту автореферату та висвітлені у 18 наукових працях, у тому числі 9 у фахових виданнях, рекомендованих МОН України, з яких шість зареєстрованих у міжнародних наукометричних базах. Впровадження розробок підтверджуються наявністю відповідних актів.

Оцінка основного змісту та оформлення роботи. Дисертація написана на 222 сторінках комп'ютерного тексту, з яких 139 сторінок основної частини, містить 32 таблиці, 17 рисунків 5 додатків. Список літератури включає 342 джерела, у тому числі 35 іноземною мовою. Основними складовими дисертації є: перелік умовних позначень, вступ, огляд літератури, матеріал і методика досліджень, результати досліджень, аналіз і узагальнення результатів, висновки і пропозиції виробництву, додатки та список використаних джерел. В додатках представлено акти впровадження результатів досліджень.

Розділ 1 «Огляд літератури» написаний на 31 сторінці і складається із 4 підрозділів. У ньому дисертант на достатньо високому рівні проводить різносторонній аналіз генезису української чорно-рябої молочної породи та її сумського внутрішньопородного типу в історичному аспекті. Надається характеристика від вихідних порід до наявних на даний час в Україні, інформація щодо характеристики основних господарськи корисних ознак худоби.

Автор визначає роль оцінки тварин за екстер'єром та використання популяційно-генетичних параметрів в системі селекції молочної худоби. В цілому розділ написаний грамотно, доступною для розуміння літературною мовою. Кожний підрозділ дисертант завершує коротким висновком і окреслює проблемні питання, які необхідно вирішити у межах обраної теми дисертаційної роботи.

Розділ 2 «Матеріали і методика досліджень» викладений на 4 сторінках, в ньому досить детально наводиться інформація про базу експериментальних даних та методи досліджень.

Розділ 3 «Результати досліджень» написаний на 94 сторінках, він складається із восьми підрозділів, у яких викладено результати досліджень з вивчення особливостей формування екстер'єру ремонтних телиць сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи у постнатальному онтогенезі, оцінки екстер'єру корів за промірами та індексами будови тіла, оцінки екстер'єрного типу корів-первісток за методикою лінійної класифікації, лінійної оцінки генеалогічних формувань та бугаїв-плідників за екстер'єрним типом їхніх дочок, оцінки зв'язку лінійних ознак з показниками довічної продуктивності молочних корів, визначення впливу ознак екстер'єру на тривалість життя корів, фенотипової консолідованості селекційних груп корів різних генотипів за лінійними ознаками екстер'єрного типу та економічної ефективності виробництва молока в залежності від оцінки корів за методикою лінійної класифікації.

Розділ написаний на належному рівні з наведенням достатньо великої кількості табличного матеріалу, його детальним аналізом та узагальненням результатів досліджень.

Відповідність дисертації спеціальності і галузі науки, за якими вона представлена до захисту. Дисертаційна робота відповідає паспорту наукової спеціальності 06.02.01 – розведення та селекція тварин та галузі науки, за якою присуджується науковий ступінь, 06 – сільське господарство.

Стиль написання дисертації, викладення матеріалів досліджень, структурне оформлення дисертації складає приємне враження. В цілому оцінюючи дисертаційну роботу Хмельничого Сергія Леонтійовича позитивно, вважаю за необхідне зробити окремі зауваження та висловити побажання.

1. Не всі формули, представлені розділі «Матеріали і методика досліджень» мають нумерацію та посилання.

2. У «Переліку умовних позначень» похибка середньої арифметичної величини представлена як “m”, тоді як у тексті (с. 57) наводиться аббревіатура “S.E.”.

3. У розділі «Список використаних джерел» при оформленні бібліографічного опису літературного джерела під номером 342 не вказано рік видання.

4. У розділі «Матеріали і методика досліджень» треба було б навести методику побудови графіку екстер'єрного профілю дочок бугаїв-плідників (с. 109, с. 111).

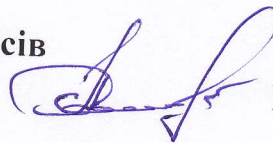
5. У тексті на сторінках 83 автор одночасно наводить значення критерію вірогідності різниці (t_d) і рівень її ймовірності (P), що на мою думку є недоцільним, оскільки можна було б використовувати лише показник вірогідності різниці, що дозволило б частково скоротити обсяг дисертаційної роботи.

6. В роботі іноді зустрічаються ускладнені формулювання та повторювані вислови, наприклад, «що стосується» натомість «стосовно» та лексичні помилки типу, «число» натомість «кількість».

Однак, зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки представленої дисертаційної роботи.

Заключення. На основі детального вивчення матеріалів представленої дисертації вважаю, що ця робота має наукове та практичне значення, виконана на належному методичному рівні, за змістом і формою відповідає вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» Міністерства освіти та науки України до кандидатських дисертацій, а її автор Хмельничий Сергій Леонтійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин.

Офіційний опонент, кандидат
сільськогосподарських наук,
доцент кафедри біології тварин
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

В.Ю. Афанасенко

Підпис В.Ю. Афанасенка засвідчую:
Учений секретар НУБіП України

Барановська О.Д.